

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

LXVII. Eucharistia sitne adoranda ac veneranda?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

II. **VSVS VNIUS** à Christo comprobatus est. I. **VERBIS**, *Ioann. 6.* I. Hic verò agi de Euch. Negat Lutherus & quidam Calvinista. 2. Concedunt Hussite & Calviniste Gallicani cum Plesæo. l. 4. Euch. c. 2. Se igitur destruunt; nos confirmant; vt & tota Classis S. Patrum. 2. **FACTO**. vt *Luc. 24.* in Emaus: testi. bus S. Patribus: Textu isthic ipso & Effectu illuminationis. Et; Dominus ibi Consecrauit, id est, Sacrificauit vnâ speciem: Quod ex natura rei fit rectè: at nûc non rectè fieret; ob præceptum Ecclesiasticum. Christus ter benedixit panem. 1. Cum miraculo panes & pisces. 2. Cum Sacramento in Coena, 3. In Emaus. 3. **APOSTOLIS VSVS** fuit Vnius, *Act. 2. v. 42.* & *Act. 20. v. 7.* Ita S. Patres, & aduersarii:

Sed hi Synecdochen ibi fingunt partis pro toto.

AT, Cur non pariter & *Ioann. 6.* foret Synecdoche in multiplicatione panû; vt intelligeretur cados vini propinasse? 2. Lucas ter meminit benedicti panis; nunquam vini: huius vel semel meminisset. 3. Iudæi multi, recens conuersi, abstinebant à vino, *Act. 12. v. 20.* *Omnes emulatores Legis Mosaicæ, Nazaræi maxime, Act. 18. v. 18 & c. 21. v. 23.* at hi durante voto erant perseverantes in Doctrina Apostolorum, & Communicatione Fractionis Panis: Ergo sub vna communicarunt. **DICES** Ergo & Apostoli sacrificarint in vna. **RESP.** Esto: licebat exemplo Christi: At nunc non licet, ob præceptum Ecclesiæ: In quo cum Noruegis dispensauit Innoc. VI II. teste Volater. l. 7. Geogra. Adde **VSVS** idem Vnius durauit post Apostolos vt licitus non vt præceptus, vsque ad tempora Hussitarum.

III. **CHRISTVS TOTVS** Carne, Sanguine, Animâ, Diuinitate, est in vtralibet specie idem; sed Aliter: nam sub specie panis, vi Sacramenti, est carne sola; sub vino, Sanguine solo: cetera tamen vtrouique vi Concomitantia naturalis. **CALVINISTÆ** Christum Carne, Sanguine, Animâ, Diuinitate esse in coelo aiunt: in Sacramento esse negant: ridetque Concomitantiam. **LUTHERANI** Quidam Calvinizant; sed Christi Carnem solam esse sub pane; Sanguinem solum sub vino: Animam in neutra. Ita Illyr. Heshuf Hamelmann Quidam Catholicizant, vt Vbiquitarii Bent Kœn. totum Vtrique in esse. Hinc isti totum nunquam accipiunt; ac proinde nihil plus quàm Calviniste: Quia diuidi Christus nequit quam mori amplius.

IV. **CAUSÆ VNIUS** permissarum, 1. Quia Totus inest Vtrilibet. 2. Ut fructus vtriuslibet ac vtriusque. 3. Multi Abstemi. 4. Loca multa carent Vno. 5. Periculum effusionis. Ob hoc vnâ licitè usurpari posse centent etiam Brentius *apolog. pro Confess. Wirtenberg.* Melancht. l. de usu Sacramēt. ait Ruthen. nos p vino vt posse medone, aut mullo. Si ergo iure diuino prohibitum est Communicare sub vna; cur permittunt? Si non prohibitum; cur negant vtrum vnius? At in Iure diuino dispensare nemo potest.

QVÆSTIO LXXVIII.

Eucharistia sine Adoranda ac Veneranda?

LUTHERANI distinguunt. 1. **EXTRA** Vnum adorat. 2. **IN** Vno, Quidam damnant ibi adorationem, esse; et

item Christum agroscent Corpore & Sanguine; Luth. ibid. Melanch. de Cœna, lib. in Confess. Antwerp. Quidam esse adorandam; Lutherus l. de verbis, *Hoc est Corpus*. Bucerus, Brentius, Kemnitius. Negant hi tamen adorandam sic, ut Catholici docent; quos ἀπολάτρεις vocant.

CALVINUS *Insti. l. 4. c. 17 § 35. &c.* cum suis omnem Eucharistiæ adorationem proclamant esse Idololatriam. Tigurini in apolo- g. fatentur, se adoraturus Sacramentum, si crederentibi Christum esse præsentem.

SVADENT istis. 1. *Lutherus*. Ad verba Cœnæ attendendum; at adoratio impedit attentionem. 2. *Calvinus*. Apostoli communicantes non leguntur adorasse. 3. Christus in omni creatura est: ergo & adoranda foret. 4. *Honorius III.* instituit adorationem: *Urbanus IV.* festum Corporis Christi: ergo humanam inuentum est.

AVTOR. Christo in Eucharistia debetur Adoratio. 1. *Deut. 6. Matt. 4. Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli servies*: At Christus Deus & homo est in Euch. Ergo. DICES: Adorandus est, ubi est, seque adorari iussit, sc. in Cœlo, non in Sacramento: Nec enim dixit, *Accipite & adorare*. Deinde, Christus non est in Cœna; sed Corpus eius. *RESP. Ioann. 4.* In omni loco adorandus est Deus. Nec in præcepto erat, ut adoraretur; sed ut qui- eleret: rectè tamen adoratus est. Ita Adorari, est secundaria Sacramenti Insti- tutio. 2. Traditio S. Patrum iubet a- dorari in Euch. Christum. *Bellarmin. lib. 4. c. 29.*

DICO AD I. Adoratio ex verbis Cœnæ oritur, ut inde moueamur ad cæ- tantum abest, quòd impediatur.

AD II. Apostoli ut se habuerunt erga conuersantem cum iis Christum: ita & erga latentem sub speciebus. Sem- per ut Deum agnouerunt, sic & colue- runt.

AD III. Non instituit Honorius, sed monuit Prælatos, ne Christum honore sine rent fraudari. Festum Urbanus in- stituit, cuius officium id postulabat.

VIII. DE MISSA.

QVÆSTIO LXIX.

Missa Sacrificium Vnde, Quid, Quotplex esse dicitur?

LUTHERANI. Missam deducunt à voce *Mahhus* *Lzim*, Dan. 11. *Deum Mahhusim colet in loco suo*. Et *Missam*, ait *Kemn. p. 2. Exansu*. robur esse Romani Antichristi. 2. Melanch. *Missam* dici vulgè ab *Missach*, id est, voluntaria oblatio.

3. CALVINUS *Inst. l. 4. c. 18 § 18*. Melanch. in apolo. *Confess. Aug.* dictam volunt à mit- tentis muneribus, quasi symbolis.

4. Missam definit Melanch. ibid. esse o- pus, quod Deo reddimus, ut eum honoremus. Et seque vult Sacrificium duplex, Propitiatoriū, seu Satisfactio pro peccatis Deū placans: Eu- charisticum, seu gratiarum actio pro benefi- ciis; ut est Fides, prædicatio, oratio, &c. & ba- na quæcunque ad laudem Dei: Et hoc proprie vult Missam esse: teste *S. Aug. 10. Ciuit. cap. 6. Sacrificium verum est omne opus bonum, quod agitur, ut S. Societate inhereatur Deo; relatum ad eum finem, quo beati esse possimus.*

5. CALVINUS ibid. *Nos perpetuo Scri- ptura usu Sacrificium appellari scimus, quicquid omnino Deo offertur.*

6. Kemnitius ibid. ait, Sacrificium est Ceremoni- ale quid & externum; ut in Veteri Testam. Hostiæ, ho- locausta, decimæ, &c. 2. Sacrificium Crucis mors Christi. 3. Sacrificium Spiritale interior; ut prædica- tio, oratio, lecmo'yna, mortificatio &c.

AVTOR. I. Missa, vox antiquissi- ma apud *S. Ambr. l. 5. epist. 37. Aug. Serm. 91. de temper. &c.* 1. dicitur à dimissionē po- puli. 2. Accipitur etiam pro precibus. 3. pro Liturgia ab Offertorio vsque ad

Rr 3. finem.